

Scenariusz lekcji.

Klasa: uczniowie szkoły ponadpodstawowej.

Czas: 45 minut.

TEMAT: Sprawa Polska w trakcie I wojny światowej

CEL GŁÓWNY: Uczeń zna położenie naszych przodków w trakcie trwania I wojny światowej. Zna okoliczności odzyskania przez Polskę niepodległości.

Lekcja do przeprowadzenia w sposób tradycyjny jak i w ramach nauczania zdalnego, np. Microsoft Teams.

CELE OPERACYJNE:

Uczeń:

Wiedza i umiejętności:

- zna postacie: Józefa Piłsudskiego i Ignacego Paderewskiego,
- rozumie, wpływ sytuacji międzynarodowej na sprawę polską w latach 1914 – 1918,
- wymienia nasze formacje wojskowe, które walczyły w trakcie I wojny światowej,
- wie, czemu podczas I wojny światowej nasi rodacy toczyli bratobójcze walki,
- opisuje stanowisko zaborców wobec sprawy polskiej,
- rozumie dlaczego zaborcy mieli ambitne plany pozyskania w szeregi swoich armii Polaków,
- rozumie znaczenie orędzia prezydenta Wilsona i Aktu 5 listopada dla położenia Polaków
- potrafi analizować teksty źródłowe.

METODY:

- aktywizujące: praca w grupie, wspólna analiza materiału źródłowego,
- problemowa: rozmowa kierowana, debata - „za lub przeciw”,
- wykład,
- praca z tekstem.

FORMA PRACY:

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- mapa Europy z początku XX wieku,
- teksty źródłowe na kartach pracy,
- dodatkowe pytania sprawdzające wiedzę.

PRZEBIEG LEKCJI:

Wprowadzenie - 5 min.

- przywitanie,
- sprawdzenie obecności.

Lekcja właściwa - 35 min.

Czynności nauczyciela

1. Podanie tematu zajęć.
2. Prezentacja mapy Europy z początku XX wieku.
3. Prowadzący zajęcia omawia sytuację Polaków w przededniu wybuchy I wojny światowej. Nauczyciel zachęca uczniów do przemyślenia zagadnienia „kogo byście poparli: trójprzymierze czy trójporozumienie?”.
4. Nauczyciel w kolejnym etapie lekcji krótko omawia nasze formacje zbrojne z czasu trwania I wojny światowej.

Czynności ucznia.

1. Młodzież zapisuje podany temat zajęć.
- 2.. Uczniowie zapoznają się z mapą. W trakcie zajęć poznają dwa bloki militarne: trójprzymierze i trójporozumienie.
3. Uczniowie, po chwili czasu na przemyślenia, dyskusji w własnym gronie mają do wykonanie zadanie. Wybierają poparcie jednego z dwóch bloków militarnych. Wybrani uczniowie uzasadniają swój wybór. W trakcie podawania uzasadnienia młodzież próbuje przekonać do swojego pomysłu kolegów i koleżanki. Na podsumowaniu tej części pracy uczniowie dowiadują się, że taka sama sytuacja była na naszych ziemiach na początku XX wieku.
4. Młodzież otrzymuje, krótkie informacje o takich formacjach jak:
  - Legiony Pułaskiego (Brygada Strzelców).
  - Legiony Polskie (Józef Piłsudski).
  - Polska Organizacja Wojskowa.
  - Błękitna Armia gen. Józefa Hallera.
  - Poznają postacie: Józefa Piłsudskiego i

5. Rozdanie kart pracy, analiza tekstów źródłowych.

Nauczyciel wysyła w ramach nauczania zdalnego odpowiedzi na pytania z kart pracy. Po zajęciach lub rozdaje podczas tradycyjnej lekcji karty pracy uczniowie przekazują nauczycielowi wykonane z tekstami źródłowymi. Do każdego tekstu podane są pytania.

5. Po czasie przewidzianym na wykonanie kart pracy wskazany przez nauczyciela, uczeń udziela odpowiedzi na pytania z kart pracy. Po zajęciach uczniowie przekazują nauczycielowi wykonane karty.

Podsumowanie - 5 min.

Zakończenie zajęć, podczas którego uczniowie pod kierunkiem nauczyciela podają fakty, dzięki którym sprawa polska w okresie I wojny światowej stała się sprawą o znaczeniu międzynarodowym. Uczniowie otrzymują do wykonania zadanie domowe.

Karta pracy.

Analiza tekstów źródłowych:

Orędzie Thomasa Woodrowa Wilsona prezydenta Stanów Zjednoczonych z 8 stycznia 1918 roku.

pkt. 13

Stworzenie niepodległego państwa polskiego na terytoriach zamieszkałych przez ludność bezsprzecznie polską, z wolnym dostępem do morza, niepodległością polityczną, gospodarczą, integralność terytoriów tego państwa powinna być zagwarantowana przez konwencję międzynarodową.

Zadanie 1.

Wskaż czas wydania Orędzia:

- 2. połowa XX wieku.
- 2. połowa XIX wieku.
- 1 połowa XX wieku.
- 1 połowa XX wieku.

Zadanie 2.

Zgodnie z tekstem Orędzia państwo polskie:

- Ma być w powiązane sojuszem i unią z Austro–Węgrami.
- Mają obowiązywać granice Polski z połowy XIX wieku.
- Ma być wasalem Stanów Zjednoczonych.
- Ma być niepodległe.

Zadanie 3.

Orędzie zostało wydane przez:

- Prezydenta Wielkiej Brytanii.
- Prezydenta jednego z państw centralnych.
- Prezydenta Francji
- Prezydenta jednego z państw ententy.

Akt 5 listopada.

Do mieszkańców

Warszawskiego jeneralnego gubernatorstwa!

Przejęci niezłomną ufnością w ostateczne zwycięstwo ich broni i życzeniem powodowani, by ziemie polskie przez waleczne ich wojska ciężkimi ofiarami rosyjskiemu panowaniu wydarte do szczęśliwej przywieść przyszłości, Jego Cesarska Mość Cesarz Niemiecki oraz Jego Cesarska i Królewska Mość Cesarz Austrii i Apostolski Król Węgier postanowili z ziem tych utworzyć państwo samodzielne z dziedziczną monarchią i konstytucyjnym ustrojem. Dokładniejsze oznaczenie granic Królestwa Polskiego zastrzega się. Nowe królestwo znajdzie w łączności z obu sprzymierzonymi mocarstwami rękojmię potrzebną do swobodnego sił swych rozwoju. We własnej armii nadal żyć będą pełne sławy tradycje wojsk polskich dawniejszych czasów i pamięć walecznych polskich towarzyszy broni we wielkiej obecnej wojnie. Jej organizacja, wykształcenie i kierownictwo uregulowane będą we wspólnym porozumieniu.

Sprzymierzeni Monarchowie, biorąc należyty wzgląd na ogólne warunki polityczne Europy jako też na dobro i bezpieczeństwo własnych krajów i ludów, żywią niezłomną nadzieję, że obecnie spełnią się życzenia państwowego i narodowego rozwoju Królestwa Polskiego.

Wielkie zaś, od zachodu z Królestwem Polskim sąsiadujące mocarstwa z radością ujrzą u swych granic wschodnich wskrzeszenie i rozkwit wolnego, szczęśliwego i własnym narodowym życiem cieszącego się państwa.

Z najwyższego rozkazu Jego Cesarskiej Mości Cesarza Niemieckiego.

Jeneral-Gubernator

v. Beseler.

Zadanie 1.

Wskaż czas wydania Aktu:

- 2. połowa XX wieku.
- 2. połowa XIX wieku.
- 1 połowa XX wieku.
- 1 połowa XIX wieku.

Zadanie 2.

Akt 5 listopada:

- Przewiduje powstanie niepodległego Państwa Polskiego.
- Przewiduje powstanie państwa związanego unią personalną z Rosją.
- Nie przewiduje żadnych zmian w położeniu Polaków.
- Ogólnikowo określa granice przyszłej Polski.

Zadanie 3.

Akt 5 listopada wydany został przez:

- Legiony Polskie.

- Stany Zjednoczone.
- Państwa centralne.
- Państwa ententy.

Zadania domowe podsumowujące lekcje.

1. Podaj w jakich latach toczyła się I wojna światowa?

.....

2. Do daty dopisz wydarzenie, ważne dla naszego państwa, jak i historii Europy.

11 listopada 1918 -

.....
.....

3. Podkreśl zdania prawdziwe:

- Polska Organizacja Wojskowa była to tajna organizacja powołana do walki z Rosjanami.
- Na czele I Brygady Legionów stał Józef Piłsudski.
- Legiony Polskie walczyły z Niemcami u boku armii austro-węgierskiej.

